

BIBLIOGRAFIE INDUSTRIELE ARCHEOLOGIE & INDUSTRIEEL ERFGOED IN BELGIE (IX)

Patrick VIAENE

Hogeschool Gent

SIWE (Stichting Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed)

TEN GELEIDE...

Deze bijdrage vormt de negende aflevering van de 'Bibliografie industriële archeologie & industrieel erfgoed in België'.

De afleveringen 1 tot en met 7 vindt men in TIC-delen 35, 39, 44, 47, 52, 56 en 59. Het deel 8 werd opgenomen in TIC, deel 63.

In het huidig deel, het negende bibliografisch vervolgdeel, waarvan de redactie op 1 juli 1999 afgesloten werd, werden traditiegetrouw naast recente titels ook een aantal oudere, niet eerder vermelde bijdragen opgenomen.

Wat de gevolgde methode betreft werd bij het samenstellen van dit vervolg op onze bibliografie de stelregels, geformuleerd in de eerste edities, verder gevolgd. De nummering van de titels loopt gewoon door. Onze bibliografie deel VIII eindigde bij 2928. We beginnen dus deel IX met nummer 2929 en eindigen op nr. 3153.

Tenslotte herhalen we traditiegetwijfs dat de auteur alle opmerkingen en eventuele suggesties ten zeerste op prijs stelt (o.m. aanvullingen die kunnen opgenomen worden in een volgende bibliografische aflevering).

AFKORTINGEN

A.G.R. = Archives Générales du Royaume
A.I.S. = Archéologie Industrielle de la Sambre
Diss. = Dissertation
DGATL-DMSF = Direction Générale de l'Aménagement du Territoire et du Logement - Division des Monuments, Sites et Fouilles
GRSMA = Groupe de Recherches Souterraines en Milieu Artificiel
IWE = Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed (Contactblad van de Stichting voor Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed)
KAW,LSKB = Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België
K.U.L. = Katholieke Universiteit Leuven
M.I.A.T. = Museum voor Industriële Archeologie en Textiel
M & L = Monumenten en Landschappen
P.I.W.B. = Patrimoine Industriel Wallonie Bruxelles
TIC = Tijdschrift voor Industriële Cultuur
TICCIH = The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage
U.C.L. = Université Catholique de Louvain
U.E.M. = Université de l'Etat de Mons
U.G. = (Rijks) Universiteit Gent
U.L.B. = Université Libre de Bruxelles
Verhandl. = verhandeling
V.U.B. = Vrije Universiteit Brussel
VVIA = Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie

INDELING IN RUBRIEKEN

0. Selectie internationale werken
 - 0.1 Naslagwerken & bibliografieën
 - 0.2 Buitenlandse tijdschriften
 1. Bibliografieën (België)
 2. Tijdschriften (België)
 3. Theorie, definities en methodologie
 4. Historiografie
 5. Bronnen
 - 5.1 Iconografie
 - 5.2 Documenten
 - 5.3 Materiële bronnen
 - 5.4 Mondelinge bronnen
 6. Behoud, wetgeving en monumentenzorg
 7. Renovatie, hergebruik en toerisme
 8. Musea
 9. Gidsen, inventarissen en routes
 10. Regio en stad
 - 10.1 België (algemeen)
 - 10.2 Vlaanderen
 - 10.3 Antwerpen
 - 10.4 Limburg
 - 10.5 Oost-Vlaanderen
 - 10.6 West-Vlaanderen
 - 10.7 Wallonië
 - 10.8 Hainaut (Henegouwen)
 - 10.9 Liège (Luik)
 - 10.10 Luxembourg (Luxemburg)
 - 10.11 Namur (Namen)
 - 10.12.1 Vlaams-Brabant
 - 10.12.2 Waals-Brabant
 - 10.12.3 Brussel/Bruxelles
 11. Productie & reproductie
 - 11.1 Land- en tuinbouw
 - 11.2 Grond- en delfstoffen
 - 11.3 Energie & motoren
 - 11.4 Industrieën op agrarische basis
 - 11.5 Textiel
 - 11.6 Kleding
 - 11.7 Metaal & non-ferro
 - 11.8 Chemie
 - 11.9 Glas
 - 11.10 Keramiek & steen
 - 11.11 Papier & drukkerijen
 - 11.12 Vervoer & communicatie
 - 11.12.1 Scheepvaart
 - 11.12.2 Spoorwegen, tram & bus
 - 11.12.3 Rijtuigen
 - 11.12.4 Post, telegraaf & telefoon
 - 11.13 Bouwnijverheid, huisvesting & architectuur
 - 11.13.1 Huisvesting
 - 11.13.2 Architectuurgeschiedenis
 - 11.14 Distributie, handel en stapelplaatsen
 - 11.15 Hygiëne & comfort
 - 11.16 Ontspanning & opvoeding
 12. Historische geografie & vorming van het landschap
 13. Geschiedenis van de techniek
- INDEX : namen auteurs

0. Selectie internationale werken en bijdragen

0.1 Naslagwerken & bibliografieën

(2929) Miguel ALVARES ARECES (dir.), *Patrimonio industrial, museos y su contribucion al desarrollo local*. In : ABACO, Revista de cultura y ciencias sociales (Gijon <Spanje>), nr. 8 (1996) <themanummer>.

(2930) N. BELAVILAS, *Historical equipment in Greece*. Athene, (Etba) 1998.

(2931) Erik BESSELING, *De musealisering van de techniek. De tot standkoming van het museum voor Techniek en Arbeid in Mannheim, het Nederlands Textielmuseum in Tilburg en het Museum van Wetenschap en Industrie te Manchester in de periode van 1945 tot 1995*. Amsterdam, (Het Spinhuis & Stichting beheer IISG) 1998.

(2932) A. BOSCH & W. VAN DER HAM (red.), *Twee eeuwen Rijkswaterstaat (1798-1998)*. Zaltbommel, (Europese Bibliotheek) 1998.

(2933) Maurice DAUMAS (red.), *Histoire générale des techniques*. Parijs, (Quadrige) 1996 (5 bdn, nr. 221 t/m. 225).

(2934) Marcus FIELD, *Mark IRVING, Lofts*. Londen, (Lawrence King Publishing) 1999.

(2935) Helmut FREI, *Tempel der Kauflust, eine Geschichte der Warenhauskultur*. Leipzig, (Edition Leipzig) 1997.

(2936) *Friches industrielles et urbaines*. In : Techniques & Architectures, revue internationale d'architecture et de design, nr. 432, juni-juli 1997, p. 29-91.

(2937) Doug GELBERT, *Company Museums, Industry Museums and Industrial Tours. A Guidebook of sites in the United States, that are open to the public*. Jefferson (North-Carolina), McFarland & Co, 1994.

(2938) José Manuel LOPES CORDEIRO (ed.), *Arqueologia industrial*. Porto, (Museu da Ciência e Industria) 1997 (3de Reeks, Band 1, nr. 1-2, 1997).

(2940) François LOYER, *Le siècle de l'industrie*. Parijs, (Skira, Collection "De architectura") 1983.

(2941) Erik MATTIE, *Wereldtentoonstellingen*. Blaricum-Wommelgem, (V + K. Publishing / In-merc Emico) 1998.

(2942) N.J.M. NELISSEN, J. SMITS e.a., *Herbestemming van grote monumenten : een uitdaging!* Nijmegen, (Katholieke Universiteit Nijmegen & Stichting Pandenbank Noord-Brabant) 1998.

(2943) M. PIETERSON (red.), *Het technisch labyrinth. Een maatschappijgeschiedenis van drie industriële revoluties*. Meppel, 1987.

(2944) Louise TROTTIER (ed.), *From Industry to Industrial Heritage. De l'Industrie au*

Patrimoine Industriel. Proceedings of the Ninth International Conference on the Conservation of the Industrial Heritage. Montréal/Ottawa (Canada) May 29-June 2, 1994. Ottawa, (TIC-CIH/Canadian Society for Industrial Heritage) 1998.

(2945) Klaus TÜRCK (Red.), *Arbeit und Industrie in der bildenden Kunst. Beiträge eines interdisziplinären Symposiums*. Stuttgart, (Franz Steiner Verlag) 1997.

(2946) J.A. VAN DALEN, *Twintig jaar industrieel erfgoed in Nederland*. In: *Erfgoed van Industrie en Techniek*, 7de Jg., nr. 3, p. 77-83.

0.2 Tijdschriften (buitenland)

(2947) *TICCIH-Bulletin*. Terrassa, (1998-).

1. Bibliografieën (België)

(2948) H. COPPENS, *Publicaties van het Rijksarchief 1831-1981. Publication des Archives de l'Etat 1831-1981*. Brussel, (Algemeen Rijksarchief) 1982 (Miscellanea Archivistica 34).

(2949) J. DE TEMMERMAN, *Bibliografie van de kantnijverheid*. Haaltert, 1985.

(2950) L. FRANCOIS, E. VANHAUTE, S. VRIELINCK, *De vele gezichten van de Nieuwste Geschiedenis. Deel II: Bibliografie van de licentiaats- en doctoraatsver-*

handelingen betreffende de Nieuwste Geschiedenis, tot stand gekomen aan de afdelingen geschiedenis van de Belgische universiteiten, 1975-1994. Gent, (U.G.) <jaarlijks aangevuld met een overzicht van de licentiaatsverhandelingen in het "Mededelingenblad van de Belgische Vereniging voor Hedendaagse Geschiedenis">.

(2951) J.P. HENDRICKX, *Répertoire des mémoires de licence et des thèses de doctorat présentés dans les départements d'histoire contemporaine des universités belges. Tome 1 : 1945-1975*, Leuven-Brussel, (Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis) 1986 <bijdragen nr. 100>.

(2952) L. VAN BUYTEN, *Licentiaatsverhandelingen en doctoraatsproefschriften aangeboden aan de Groep Moderne Geschiedenis (1934-1970) en het Departement Geschiedenis (1971-1974-1980)*. Leuven, (K.U.L.) 1980 (*Historica Lovaniensia* 100).

(2953) Inge VAN WEGENS, *Wegwijs in de literatuur over papier. Een bibliografie ter introductie*. In : *Ons Heem*, Jg. 53, nr. 1, maart 1999, p. 63-65.

(2954) Patrick VIAENE, *Bibliografie industriële archeologie & industrieel erfgoed in België (VIII)*. in : *TIC*, 1998, nr. 3 (deel 63 : katern).

2. Tijdschriften (België)

-

3. Theorie, definities & methodologie

zie : 2943, 2944, 2958, 2963, 2971, 3012.

4. Historiografie

(2955) Albert HIMLER, *Een misleidende terugblik op Industriële Archeologie in Vlaanderen*. In : Koninklijke Havenwerktuigen S.K., 23ste Jg., nr. 6, juni 1999, p. 19-21.

(2956) Adriaan LINTERS, *Industriële archeologie in Vlaanderen, een subjectieve terugblik*. In : *Erfgoed van Industrie en Techniek*, 7de Jg., nr. 3, p. 68-76.

(2957) J.A. VAN DALEN, *Jaarlijkse Vlaams-Nederlandse ontmoetingsdagen van start*. In : *Erfgoed van Industrie en Techniek*, 7de Jg., nr. 3, p. 66-67.

5. Bronnen

(2958) Nele BRACKE, *Een werkinstrument voor de studie van de industriële geschiedenis van Oost-Vlaanderen*. Gent, (Universiteit Gent, Vakgroep Nieuwste Geschiedenis) 1998 <voorlopig onuitgegeven>.

(2959) H. COPPEJANS-DESMEDT, *Waarheen met het bedrijfsarchief?* In: *Spiegel Historiae*, 1975, p. 28-33.

(2960) H. COPPEJANS-

DESMEDT, *De bedrijfsarchieven in België*. In : *Economische geschiedenis van België*. Behandeling van de bronnen en problematiek. Handelingen van het colloquium te Brussel. 17-19 november 1971. Brussel, 1972, p. 205-220.

(2961) H. COPPEJANS-DESMEDT, C. LUYCKX, D. VAN OVERSTRAETEN, R. WELLENS, *Bedrijfsarchieven toegankelijk voor het publiek in België*. *Supplement op de "Gids van de bedrijfsarchieven bewaard in de openbare depots van België. Archives d'entreprises accessibles au public en Belgique. Supplément au "Guide des archives d'entreprises conservées dans les dépôts publics de la Belgique"*. Brussel, (Algemeen Rijksarchief) 1998 (Gidsen 41).

(2962) *De bedrijven en hun geheugen. Verslag van de studiedag rond bedrijfsgeschiedenis*. Antwerpen, 10-12-1993. Brussel, (Algemeen Rijksarchief) 1994 (*Miscellanea Archivistica, Studia* 60).

(2963) G.L. DE BRABANDER, *De regionaal-sectoriële verdeling van de economische activiteit in België (1846-1979) : een kritische studie van het bronnenmateriaal*. Brussel, (Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis) 1984 (Bijdragen nr. 97).

(2964) J. DEFER, L. DU-

BOIS, B. FOSSION, *Histoire et entreprise*. Louvain-la-Neuve, (UCL Clio, Association des Historiens de l'UCL) 1990.

(2965) R. NIJSSEN, *Overzicht van de archieftoegangen in de leeszaal van het Algemeen Rijksarchief. Toestand op 1 december 1998*. Brussel, (Algemeen Rijksarchief) 1998.

(2966) F. VANDUFFEL, *Archieven van douane en accijnzen als bron voor de industriële archeologie*. In : Tijdschrift Industrieel Erfgoed, nr. 7/8, 1984-85.

5.1 Iconografie

Zie ook : 2945, 3067.

(2967) Chantal LEMAL-MENGEOT, Corali ALIBONI, Alain FORTI e.a., *Pierre Paulus (1881-1959), les couleurs de l'humanisme*. Charleroi, (Musée des Beaux-Arts) 1998.

(2968) André LEPINE, Jean-Pol BARTHELEMI, *Les charbonnages du Pays Noir en cartes postales anciennes*. Cerfontaine, (Musée de Cerfontaine) 1996.

(2969) Alain FORTI, *Oeuvre de schlamms, de flammes et de larmes*. In : Chantal LEMAL-MENGEOT (dir.), Pierre Paulus (1881-1959), les couleurs de l'humanisme. Charleroi, (Musée des Beaux-Arts) 1998, p. 95-122.

5.2 Documenten

Zie ook : 2948, 2959, 2960; 2961, 2962, 2965, 2966.

(2970) Claude BRUNEEL, Philippe GODDING, Fred STEVENS, *Het notariaat in België van de middeleeuwen tot heden*. Brussel, Gemeentekrediet, 1998. <Franstalige titel :> Le notariat en Belgique du Moyen-Age à nos jours.

(2971) Greta DEVOS (red.), *Bedrijfs geschiedenis. Een uitdaging. Studiedag naar aanleiding van 25 jaar Centrum voor Bedrijfs geschiedenis. UFSIA-Universiteit Antwerpen*. Brussel, (Algemeen Rijksarchief) 1998 (Miscellanea Archivistica, Studia 99).

(2972) P. FUZEAU, *Les archives industrielles en Belgique*. In : Archimag, 1986, nr. 6-7, p. 12-13.

(2973) Véronique PITTIE, *Dossier de la Commission Royale des Monuments, sites et fouilles 4.2.1. Archives de la Commission Royale des Monuments, Province de Brabant. Namur*, (Ministère de la Région Wallonne) 1996.

(2974) Véronique PITTIE, *Dossier de la Commission Royale des Monuments, sites et fouilles 4.2.1. Archives de la Commission Royale des Monuments, Province de Hainaut. Namur*, (Ministère de la Région Wallonne) 1997.

(2975) Chantal VANCOPPENHOLLE, *Het archief van de Tanneries de Saventhem, een vondst in de kelder van een gerenoveerd bedrijfspand*. In: IWE nr. 6, januari 1999, p. 4-5.

(2976) D. VAN OVERSTRAETEN (red.), *Sauvegarde et exploitation des archives d'entreprises. Behoud en valorisatie van bedrijfsarchieven. Handelingen van de studiedag van 21 mei 1986*. Miscellanea aangeboden aan M.-R. Thielemans. Archief- en Bibliotheekwezen in België, 1987, extranummer 29.

5.3 Materiële bronnen

Zie : 2995

5.4 Mondelinge bronnen

-

6. Behoud, wetgeving en monumentenzorg

Zie ook : 2934, 2942, 2995, 2996, 2997, 3001, 3021, 3035, 3036, 3037, 3038, 3057, 3068, 3074, 3076, 3077, 3081, 3083, 3087, 3089.

(2977) Ivo ADRIAENSSENS, *De Vlaamse monumentenprijs*. Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen) 1998 <M&L- Brochure>.

(2978) Lieven DENEWET, *Beschermingen van molens*

en maalterijen in België in 1998. In: Molenecho's, Vlaams Tijdschrift voor Molinologie, Jg. 26 (1998), nr. 4, p. 179.

(1979) Jean-Paul DUBOIS, *Ascenseurs pour l'Unesco*. In: Bulletin trimestriel de Patrimoine Industriel Wallonie-Bruxelles, nr. 39, janvier-mars 1999, p. 8-10.

7. Renovatie, hergebruik en toerisme

Zie ook : 2934, 2942, 3012, 3022, 3035, 3068, 3076, 3081, 3083, 3087, 3089.

(1980) Jean-Louis DELAET, Alain FORTI, *Tourisme, culture et industrie*. Charleroi, (A.I.S.) 1998.

(1981) G. DESCHEPPER, *Van vlasfabriek tot waterzuiveringsstation*. In : Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, III, 1995, nr. 3, p. 4-16.

(1982) Marc DUBOIS, *Het hergebruik van gebouwen*. In: Vlaanderen, jg. XLVII, nr. 271, mei-juni 1998, p. 113-114.

(1983) Marc DUBOIS, *Voorbeelden van herbestemming in Vlaanderen*. In : Vlaanderen, jg. XLVII, nr. 271, mei-juni 1998, p. 128-131.

(1984) Adriaan LINTERS, *Gebruiken of verbruiken. Enkele bedenkingen bij sloop en herbestemming van gebouwen*. In : Vlaanderen, jg. XLVII, nr. 271, mei-juni 1998, p. 115-120.

(1985) *Technical assistance to the Bois-de-Cazier site*. Strasbourg, (Council of Europe) 1993 (Culture Heritage nr. 23).

(1986) Mieke VAN HAE-GENDOREN & Elke VALGAEREN (red.), *De culturele en toeristische herwaardering van het mijnpatrimonium*. Diepenbeek, (Limburgs Universitair Centrum / SEIN) 1998.

(1987) Bruno VAN MOL, *La machine à eau du Boulevard Dolez à Mons*. Mons, (Office du Tourisme) 1998.

8. Musea

Zie ook : 2929, 2931, 2937, 3017, 3064, 3071, 3123.

(1988) Luc BRAECKMAN, Ann VANDEPUT, *Nationaal Jenevermuseum Hasselt*. In: Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen-Plus, 1999, nr.2 (Museum-katern april 1999), p. 6-7.

(1989) René DE HERDT, *Het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel te Gent*. In : Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, 1999 (Jg. 37), nr.1, p. 1-44.

(1990) Peter DOUVEN, *Een Limburgs mijnstreekmuseum*. In : De culturele en toeristische herwaardering van het mijnpatrimonium. Diepenbeek, (Limburgs Universitair Centrum / SEIN) 1998, p. 67-84.

(1991) Adriaan LINTERS,

Erfgoeden ecomusea in context. In: Erfgoed van Industrie en Techniek, 7de Jg., nr. 3, p. 87-89.

(1992) R. RENSON, *Rol en taak van het Nationaal Wielermuseum*. In: Sportmonium, 1998, nr. 2, p. 37-39.

(1993) Leon SNOEKS, *Europees Molenmuseum in molengemeente Overpelt*. In: Molenecho's, 27ste Jg. nr. 1, p. 8-10.

9. Gidsen, inventarissen en routes

(1994) Erna BOONS, *Haarvroute Antwerpen*. Antwerpen, (Stad Antwerpen) 1998. <Franstalige titel :> Route du Port Anvers.

(1995) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Antwerpen. Arrondissement Mechelen. Deel 13N4, Kantons Duffel en Heist-op-den-Berg*. Brussel, (Brepols / Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Bestuur Monumenten en Landschappen), 1997.

(1996) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Antwerpen. Arrondissement Turnhout. Deel 16N1, Kanton Turnhout*. Brussel, (Brepols / Ministerie van de Vlaamse

Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Bestuur Monumenten en Landschappen), 1997.

(1997) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Oost-Vlaanderen. Arrondissement Oudenaarde. Deel 15 N3, Kanton Ronse.* Brussel, (Brepols / Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Bestuur Monumenten en Landschappen), 1998.

(1998) Johan DAVID, Marijke WIENEN, *Repertorium van de technische en wetenschappelijke collecties in de Vlaamse en Brusselse musea.* Dossier. Grimbergen, (Museum voor de Oudere Technieken) 1999.

(1999) Barthélemy GUYOT e.a., *A la découverte de Blegny-Mine. Livret pédagogique 7-10 ans.* Blegny, (Domaine Touristique de Blegny) s.d.

(2000) Barthélemy GUYOT e.a., *A la découverte de Blegny-Mine. Livret pédagogique 10-14 ans.* Blegny, (Domaine Touristique de Blegny) s.d.

(2001) *Le patrimoine monumental de la Belgique. Volume 23 (Tomes 1 & 2). Wallonie. Province de Hainaut, Arrondissement de Soignies.* Liège, (Pierre

Mardaga / Ministère de la Région Wallonne. D.G.A.T.L) 1998.

10. Regio en stad

10.1 België

Zie ook : 3132, 3150.

(2002) J.C. BAUDET, *Les ingénieurs belges, de la machine à vapeur à l'an 2000. Histoire des techniques et prospective industrielle.* Brussel, 1986.

(2003) Charles HEINE, *L'artisanat, l'entreprise et la révolution industrielle avant 1914.* Brussel, (C. Heine) 1996.

(2004) G. KURGAN-VAN HENTENRYK, *La petite entreprise de la fin de l'Ancien Régime à nos jours (Belgique).* In : *Petite entreprise et croissance industrielle dans le monde aux XIXe et XXe siècles.* Parijs, 1981, I, p. 189-223.

(2005) René LEBOUTTE, Jean PUISSANT, Denis SCUTTO, *Un siècle d'histoire industrielle. Belgique, Luxembourg, Pays-Bas. Industrialisation et sociétés 1873-1973.* Paris, (Sedes) 1998.

(2006) P. LEBRUN, J. GADISSEUR, J. PIRARD, D. DEGREVE, C. DESAMA, *L'industrialisation en Belgique au XIXe siècle. Première approche et premiers résultats.* In : P. LEON, F.

CROUZET, R. GASCON (red.) : *L'industrialisation en Europe au XIXe siècle. Cartographie et typologie.* Actes du Colloque International des Sciences Humaines. Lyon, 7-10 octobre 1970. Paris, (Ed. CNRS) 1972.

(2007) Ingrid VAN CAUWENBERGH, *De Belgische parketindustrie in de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw: historiek en materiële sporten.* In : M & L, mei-juni 1998, 17de jg. nr. 3, p. 6-55.

(2008) A. VAN NECK, *Les débuts de la machine à vapeur dans l'industrie belge, 1800-1850.* Brussel, (U.L.B.) 1975 <doctoraatsdiss.>

(2009) A. VAN NECK, *Les débuts de la machine à vapeur dans l'industrie belge, 1800-1850.* Brussel, 1979 (Histoire quantitative et développement de la Belgique II-2).

(2010) A. VAN NECK, *Les débuts de la machine à vapeur dans l'industrie belge, 1800-1850.* In : *Bulletin de la Classe des Lettres de l'Académie Royale de Belgique*, 5e série, LXVIII, 1982, p. 245-265.

(2011) Patrick VIAENE, *Culture industrielle et désindustrialisation en Belgique.* In : *Patrimoine et architecture*, Genève (Canton de Genève, Direction du Patrimoine et des sites), juli 1998, nr. 5, p. 12-15.

10.2 Vlaanderen

Zie ook : 2955, 2956, 2957, 2986, 3102.

(3012) Patrick VIAENE, *La Flandre et son patrimoine industriel. Approche comparative avec d'autres expériences*. In : Jean-Louis DELAET, Alain FORTI, *Tourisme, culture et industrie*. Charleroi, (A.I.S.) 1998, p. 65-78.

10.3 Antwerpen

Zie ook : 2994, 3116, 3125, 3136, 3141, 3142, 3143.

(3013) Albert DE VREE, *Industriële archeologie in de polders*. In : A. De Vree, *Van Polderstad tot Wereldhaven*. Puurs, (Aksis uitgeverij) 1997.

(3014) Wilfried PATROONS, *Met Konincklijke groeten. De geschiedenis van de brouwerij De Koninck, een toekomstgerichte onderneming op mensenmaat*. Antwerpen, (Ortelius) 1996.

(3015) Bart SAS, *Aan het werk. (Waar is de tijd. Antwerpen in de 20e eeuw, nr. 28)*. Zwolle, (Waanders/Diogenes-Stadsarchief Antwerpen) 1999.

(3016) Fernand SUYKENS, *De wereldhaven. (Waar is de tijd. Antwerpen in de 20e eeuw, nr. 31)*. Zwolle, (Waanders/Diogenes-Stadsarchief Antwerpen) 1999.

(3017) L. VERBEEK, *Vlaams baksteenmuseum in Boom*. In : *Erfgoed van Industrie en Techniek*, 7de Jg., nr. 3, p. 90-93.

(3018) Jan VERHEYEN, *Bier. Drinken en brouwen in Hoogstraten door de eeuwen heen*. *HOK-Jaarboek 1998*. Hoogstraten, (Hoogstraatse Oudheidkundige Kring) 1999.

10.4 Limburg

Zie ook : 2986, 2988, 2990, 2993.

(3019) *Beschermd : Neerpelt, spoorwegstation met bijhorende Saxby-seinhuisen en treinwachterswoning (Overpelt)*. In : *Cultuurnieuws*, Limburgs Erfgoed, augustus 1998, p. 8.

(3020) T. DE RIJCK, C. KESTELOOT, M. JANSEN-VERBEKE, *Sporen van een mijnverleden. Sociaal Geografische Studies in de Limburgse Mijnstreek*. Leuven, (K.U.L.) 1998. (Leuvense Geografische Papers, nr. 9.)

(3021) Edgard GOEDLEVEN e.a., *Masterplan mijnpatrimonium. Visie van de Vlaamse regering op de herwaardering van het mijnerfgoed 1999-2009*. Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Afdeling Monumenten en Landschappen) 1999.

(3022) *Kolenmijnen & tuinwijken te Genk*. Genk,

(Heemkundige Kring Heidebloemke) 1988.

(3023) Bert VAN DOORSLAER e.a., *Alles open. Welkom in de open mijnmonumenten. Kolenspoorfestival*. Borgloon, (Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed) 1998.

10.5 Oost-Vlaanderen

Zie ook : 2989, 3104, 3107, 3117.

(3024) D. ANNE, *Temse - op weg naar de industriële tijd. Economisch-sociale micro-studie 1830-1900*. Gent, (RUG) 1981 <verh., 2dln.>.

(3025) Chris BOGAERT, Kathleen LANCLUS, *Pre-industrieel & industrieel erfgoed <in het kanton Ronse>*. In : *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen*. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Oost-Vlaanderen. Arrondissement Oudenaarde. Deel 15N3, Kanton Ronse. Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap), 1998, p. XLV tot XLIX.

(3026) E. BORREMANS, *De sigarenindustrie in Gerardsbergen, hoe ze groeide, bloeide en...verzonk*. In: *Tabaksgenot en sigarenglorie*, 1987, p. 27-64.

(3027) S. BUYSE, *De touwslagerij te Hamme. Macrostudie over de touwindustrie te Hamme met nadruk op de*

19de en 20ste eeuw. Gent, (RUG) 1997 <verh.>.

(3028) B. DE COCK, *Kroniek van Sint-Niklaas 1830-1919. Van revolutie tot oorlog. Van boerenstad tot nijverheidsstad. Sint-Niklaas*, (Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Buitengewone Uitgave 21) 1991.

(3029) H. COPPEJANS-DESMEDT, *De Gentse textielnijverheid van 1795 tot 1835. Het proces van de mechanisering en zijn economische gevolgen*. Gent, (RUG) 1958 <doctorsraatsverhandeling>.

(3030) H. COPPEJANS-DESMEDT, *Pogingen tot opbeuring van de Gentse wolnijverheid bij de aanvang van de 19de eeuw*. In : Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, deel XXI, 1967, p. 163-189.

(3031) H. COPPEJANS-DESMEDT, *De Gentse vlasindustrie vanaf het einde van de 18de eeuw tot de oprichting van de grote mechanische bedrijven (1838)*. In : Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, deel XXII, 1968, p. 179-202.

10 (3032) René DE HERDT, *1350 jaar Gent, de Gentenaars en hun nijverheid* <in de reeks : > Waar is de Tijd. Zwolle, (Waanders/Diogenes) 1998.

(3033) A. DE JONG, *De industriële ontwikkeling van het arrondissement Dendermonde van 1764 tot 1880*. Gent, (RUG) 1980 <verh. 2dln.>.

(3034) Anthony DEMEY, *Voormalige spoorlijn Mechelen-Terneuzen*. In: Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1997. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 1998, p. 264-265.

(3035) Guido DESEYN, *Gevulkaniseerde Capotes Anglaises?* In : TIC, 1ste trimester 1999, deel 65.

(3036) Patrick DEVOS, *Voetgangersbrug Nieuwevaart - Gent*. In : Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1997. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 1998, p. 207.

(3037) Patrick DEVOS, *NMBS-station Sint-Denijs-Westrem*. In : Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1997. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 1998, p. 226-227.

(3038) P. D'HAESELEER, *De vlasnijverheid in Groot-Haaltert (18de eeuw - eerste helft 19de eeuw)*. In : Mededelingen van de Heemkring Haaltert, XII, 1992, nr. 1, p. 1-17/ XIV, 1994, nr. 1, p. 17-23.

(3039) P. D'HAESELEER, *De proto-industrialisering*

van de vlasnijverheid te Erpe-Mere en Zonnegem (18de eeuw - eerste helft 19de eeuw). In : Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere, XXXI, 1991, p. 21-25, p. 41-46, p. 66-71 & XXXII, 1992, p. 9-14.

(3040) Luc GOEMINNE, *De windmolens en rosmolens te Petegem-aan de Leie*. In : Bijdragen tot de Geschiedenis van Deinze en de Leiestreek, LXV, 1998, p. 219-238.

(3041) K. LAMBERT, *Industrialisatie, industriële en manufactuurarbeid in een plattelandsgemeente. Sleidinge 1830-1914*. Gent, (RUG) 1983 <verh.>.

(3042) K. LAMBERT, *Industrialisatie in een plattelandsgemeente. Effecten op bevolking en arbeid te Sleidinge (1820-1914)*. In : Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis, XV, 1984, nr. 3/4, p. 381-420.

(3043) D. LANGBEEN, *Industriële archeologie, een case-study. De katoenfabriek van Roos, Geerinck en De Naeyer te Grembergen*. Grembergen, 1991.

(3044) Philip MADOU, *In de schaduw van 'Wit Huis'. Geschiedenis van het familiebedrijf Madou 1897-1980 in de spiegel van de ontwikkeling van de teer- en bitumen dakviltindustrie*. In : TIC, 1ste trimester 1999, deel 65.

(3045) J. MOERMAN, *Over Deinse herbergen. in : Bijdragen tot de Geschiedenis van Deinze en de Leiestreek, LXV, 1998, p. 127-168.*

(3046) E. MUYLLE, *Een stuk geschiedenis over het katoen in het algemeen en in het bijzonder te Ronse.* In: *Annalen van de geschieden- en oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde, XXX, 1981, p. 213-223.*

(3047) Luc ROBIJNS, *Mechanische maaldery Steenhuize-Wijnhuize (Herzele).* In: *Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1997.* Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 1998, p. 232-233.

(3048) Luc ROBIJNS, *Het voormalig station van de N.M.B.S. te Okegem (Ninove).* In: *Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1997.* Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 1998, p. 254-255.

(3049) Luc ROBIJNS, *Voor- malige brouwerij Rubbens te Zonnegem (Sint-Lievens-Houtem).* In: *Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1997.* Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 1998, p. 262-263.

(3050) M. RYCKAERT, *De huisweverij te Zomergem.* In: *Appeltjes van het Meetjesland, XXIV, 1973, p. 146-205.*

(3051) M. RYCKAERT, *Het bedrijfsleven te Zomergem.* In: *Appeltjes van het Meetjesland, XXXVI, 1985, p. 159-194.*

(3052) J.-P. VANDERMEIREN, *Industriële ontwikkelingen in Oudenaarde.* In: *Handelingen van de geschied- en oudheidkundige Kring van Oudenaarde, XXIII, 1986, p. 49-57.*

(3053) P. VAN DER VURST, *De industrialisatie van de Dender te Aalst.* In: *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon, XXII, 1995, nr. 2, p. 35-42.*

(3054) Guy VANSCHOENBEEK, *En toch draait ze ! Het verhaal van de coöperatieve weverij van Vooruit te Gent 1903-1910.* In: *BTNG, XXII, 1991, p. 1-2 & 337-377* <Themanummer "De coöperatie" van Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis>.

(3055) G. WAEYTENS, *De Puntfabriek. Honderd jaar metaalindustrie te Gentbrugge (1839-1939).* In *Jb. Heemkundig Genootschap Land van rode, 1976.*

(3056) J. YSEBOODT, *Steenbakkerijen te Rupelmonde en te Steendorp.* In: *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van Land van Waas, Jg. LXII, 1957, p. 229-258 & Jg. LXIII, 1958, p. 23-60.*

10.6 West-Vlaanderen
Zie ook : 2992, 3146.

(3057) Jos DEMAREE, Lieven DENEWET, *De redding van het laatste Vlaamse hoeve-windmolen- tje: het molentje Decroos te Eggewaartskapelle.* In: *Molenecho's, 26ste jg. nr. 3, 1998, p. 127-142.*

(3058) Lieven DENEWET, *Het kortstondig bestaan van een papierwindmolen te Menen.* In: *Molenecho's, 27ste Jg. nr. 1, p. 18-28.*

(3059) Lieven DENEWET, *Het kortstondig bestaan van een papierwindmolen te Menen 1787-1792.* In: *Ons Heem, Jg. 53, nr. 1, maart 1999, p. 29-36.*

(3060) Pierre MATTELAER, Lieven DENEWET, *Guido Gezelle en de molens.* In: *Molenecho's, 27ste Jg. nr. 1, p. 37-55.*

10.7 Wallonië

Zie : 3097

10.8 Hainaut (Henegouwen)

Zie ook : 2968, 2979, 2985, 2987, 3001, 3098, 3117, 3128, 3147.

(3061) Claire BILLEN, Xavier CANONNE, Jean-Marie DUVOSQUEL (red.), *Mille ans. Hainaut pour l'avenir.* Antwerpen, (Mercatorfonds) 1998 <Nederlandse titel :> Duizend jaar Henegouwen.

(3062) Véronique FILLIEUX, *Marché immobilier et industrialisation au XIXe siècle.*

Le cas de la région du Centre en Belgique. In: Bulletin du Crédit Communal, T. 51 (1997), nr. 201, p. 51-65.

(3063) Patricia GILLET, *Les ascenseurs du Canal du Centre.* In: Les Echos du Patrimoine nr. 36, juli-sept. 1998, p. 1-2.

Alain GRAUX, *Feluy, les maîtres de carrières et les exploitations 1800 à 1940.* Feluy (Fêtes de Wallonie) 1998.

(3064) Jean-Pierre HENDRICKX, *Une future cité des sciences sur l'ancien site du Crachet à Frameries.* In: Bulletin de l'asbl P.I.W.B., nr. 38 (1998), p. 14.

(3065) Jean PUISSANT, *Le Hainaut contemporain.* In: Claire BILLEN, Xavier CANONNE, Jean-Marie DUVOSQUEL (red.), *Mille ans. Hainaut pour l'avenir.* Antwerpen, (Mercatorfonds) 1998, p. 115-145.

(3066) Christian VANDERMOTTEN, *Le Hainaut dans le contexte des régions de vieille industrialisation.* In: Claire BILLEN, Xavier CANONNE, Jean-Marie DUVOSQUEL (red.), *Mille ans. Hainaut pour l'avenir.* Antwerpen, (Mercatorfonds) 1998, p. 137-144.

(3067) Jeanne VERCHEVAL (red.), Claude VAEL, Geneviève LAURENT e.a., *Pays de Charleroi, mémoire photographique.* Charleroi, (Archives de Wallonie) 1998.

(3068) Maryse WILLEMS, *Un exemple de réaffectation d'un bâtiment industriel : le Grand-Hornu.* In: Louise TROTTIER (ed.), *From Industry to Industrial Heritage.* Proceedings of the Ninth International Conference on the Conservation of the Industrial Heritage. Montréal/Ottawa (Canada) May 29-June 2, 1994. Ottawa, (TIC-CIH/Canadian Society for Industrial Heritage) 1998.

10.9 Liège (Luik)

Zie ook : 2999, 3000, 3101, 3106, 3109, 3110, 3111, 3119, 3130.

(3069) *Cheratte se souvient de son charbonnage, ses mineurs.* <collection Rendez-vous de l'histoire de visé, nr. 16> Visé, (R.A.H.V.) 1998.

(3070) Nathalie DE HARLEZ DE DEULIN, *Un patrimoine hydraulique à sauvegarder. Les deux machines élévatrices des Avins (Clavier).* In: Bulletin de l'asbl P.I.W.B., nr. 38, oct.-déc. 1998, p. 3-6.

(3071) Jean-Pierre HENDRICKX, *Un futur centre touristique de la laine à Verviers.* In: Bulletin de l'asbl P.I.W.B., nr. 38 (1998) p. 13.

(3072) Pierre LEBRUN, *L'industrie de la laine à Verviers pendant le XVIIIe et le début du XIXe siècle. Contribution à l'étude des origines de la révolution industrielle.* Liège, Fac. de Phil & Lettres ULB fasc CXIV 1948.

(3073) Anne MEESEN, *Le marbre de Baelen. Etude d'une production locale du XVIe au XXe siècle.* Mémoire de licence en archéologie et histoire de l'art, Fac. de Phil. et Lettres de l'UCL. Louvain-la-Neuve, 1966 (2 delen).

10.10 Luxembourg (Luxemburg)

10.11 Namur (Namen)

Zie ook : 3094.

(3074) Brigitte DUBOIS, *De Molens van Beez in Namen.* In: A+ Architectuur, Stedenbouw, Design, Plastische kunsten nr. 153 (1998 nr. 4), p. 26-29.

(3075) Michel COLEAU, *Dinant, ville d'eaux et de villégiature.* In: De la Meuse à l'Ardenne, nr. 26, 1998.

(3076) Maurice CULOT (e.a.), *Les Moulins de la Meuse. Namur. Patrimoine et création en Wallonie / Patrimonium en creatie in Wallonië.* Brussel (Archives de l'Architecture Moderne) 1998.

(3077) D. DAMOISEAU, *Projet de reconversion des moulins de Beez.* Brussel, (Institut Supérieur de l'Etat La Cambre) 1988 (diss.).

(3078) Jean-Pierre HENDRICKX, *Ecologie et industrie: le cas de la briqueterie de Romedenne.* In: Bulletin de l'asbl P.I.W.B., nr. 38 (1998), p. 13.

10.12.1 Vlaams-Brabant

Zie ook : 3120, 3126.

(3079) Jos DE GELAS, *Zestiende-eeuwse fundamenteen ontdekt in de papiermolen Herisem te Alsemberg. Resultaten van een archeologische noodopgraving.* In : Ons Heem, Jg. 53, nr. 1, maart 1999, p. 12-22.

(3080) Hugo DE KEYSER, *Industriële molens Van Orshoven te Leuven.* In: <Toerisme in> Vlaams Brabant, 1998 <najaarnummer>.

10.12.2 Waals-Brabant/ Brabant-Wallon

-

10.12.3 Brussel / Bruxelles

Zie ook : 3095, 3118, 3122, 3127, 3135, 3140, 3144, 3145.

(3081) Anne BRUMAGNE, *Thurn und Taxis heeft een globaal herbestemmingsproject nodig.* In : Vlaanderen, jg. XLVII, nr. 271, mei-juni 1998, p. 147-148.

(3082) Jean-Marie DELAUNOIS, Benoît SCHOONBROODT (red.), *Anderlecht.* <in de reeks :> Guides des Communes de la Région Bruxelloise. Brussel, (Guides CFC-Editions) 1998.

(3083) Jan DELCOUR, Lieven DENEWET, *Molensromp in Evere (Brussel) wordt hersteld.* In: Molen-echo's, 26ste jg. nr. 3, 1998, p. 118.

(3084) Thierry DEMEY, *Une ville modelée par le rail.* In : Bruxelles entre en gare <themanummer>, Les Cahiers de La Fonderie nr. 24, oktober 1998, p. 11-22.

(3085) Alain DOORNAERT, *Moulin d'Evère, dernière mouture. De molen van Evere, er was eens een mooie molen.* Brussel, (Commission de l'Environnement de Bruxelles-Est) 1998.

(3086) Colette HUBERTY, Paulo VALENTE SOARES, *De Brusselse kanalen. Brussel, (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Dienst Monumenten en Landschappen),* 1998. <Brussel, Stad van kunst en geschiedenis, nr. 25>.

(3087) Helmut JACOB, Daniel LELUBRE, Jos VANDENBREEDEN, *Thurn & Taxis.* In: A+ Architectuur, Stedenbouw, Design, Plastische kunsten nr. 153 (1998 nr. 4), p. 50-55.

(3088) *Thurn & Taxis: vervolghet verhaal zonder Happy End?* In : VCM-Contact, jg. 5, nr. 18 (nov. 1998), p. 10-12.

(3089) Paulo VALENTE SOARES, *Brussel - Tour et Taxis ou la nécessité d'une gare de marchandises.* In: Bruxelles entre en gare <themanummer>, Les Cahiers de La Fonderie nr. 24, oktober 1998, p. 75-82.

(3090) Linda VAN SANTVOORT, *De Mommen-Ateliers.* Brussel, (Brusselse

Raad voor het Leefmilieu) 1999.

11. Productie & reproductie

11.1 Land- & tuinbouw

(3091) Jean-Jacques VAN MOL, *Le paysan et la machine. Innovations techniques en agriculture en Belgique aux 19e et 20e siècles.* Treignes, (DIRE) 1998.

11.2 Grond- en delfstoffen

Zie ook : 2968, 3023, 3069, 3073.

(3092) Didier CULOT, *Problèmes liés à l'extraction du marbre.* In: Arts, sciences et techniques 1. Louvain-la-Neuve, (Institut supérieur d'archéologie et d'histoire de l'art) 1980, p. 101-104.

(3093) M. DUMOULIN, *Petrofina, un groupe pétrolier international et la gestion de l'incertitude. Tome I : 1920-1979.* Louvain-la-Neuve, (Université de Louvain) 1997 (Receuil de travaux d'histoire et de philologie, 7e série).

(3094) Laurent FIEVET, *La marbrerie pendulière et bimbélotièrre et Entre-Sambre-et-Meuse. Mémoire de licence en archéologie et histoire de l'art. Fac. de Phil. et Lettres de l'UCL.* Louvain-la-Neuve, 1982 (2 delen).

(3095) Jacques MAYNE, *Activités de la marbrerie Léon Terwagne à Saint-Gilles en 1912.* In: Bulletin trimestriel Patrimoine Indu-

striel Wallonie-Bruxelles, nr. 39, janvier-mars 1999, p. 2-7.

(3096) Marc MELON, *L'Art des marbriers*. In: Arts, sciences et techniques 1. Louvain-la-Neuve, (Institut supérieur d'archéologie et histoire de l'art) 1980, p. 98-101.

(3097) *Pierres de Wallonie* <themanummer>. in : <Revue> Wallonie/Bruxelles, nr. 65. Brussel, (Communauté française de Belgique) 1999.

(3098) Robert POURBAIX, *L'ABC du charbon. Petit lexique de la mine et des mineurs*. Bois-du-Luc (La Louvière), (Editions du Gabos) 1998.

(3099) Jean YERNAUX, *Les carrières du pays wallon*. In: Vie wallonne, t. 22, 1948, p. 71-86.

11.3 Energie & motoren

Zie ook : 3002, 3008, 3041, 3057, 3070.

(3100) Paul BAUTERS, *Van Zadelsteen tot Zetelkruier. 2000 jaar molens in Vlaanderen*. Gent/Tielt, (Provincie Oost-Vlaanderen/Lannoo) 1998.

(3101) Philippe TOMSIN, *De stoommachine van Ambresin, bewaard in 'La Maison de la Métallurgie et de l'Industrie de Liège'*. In : IWE nr. 5, juli 1998, p. 6-13.

(3102) Harry VAN ROYEN, *De productie van gaslicht in Vlaanderen, 1824-1914*. In :

Tijdschrift voor ecologische geschiedenis, Jg. 2, 1997, nr. 2, p. 6-29.

11.4 Industrieën op agrarische basis

Zie ook : 3014, 3018, 3026, 3047, 3049, 3074, 3080, 3085.

(3103) Michael JACKSON, *Les grandes bières de Belgique*. Antwerpen, (Media Marketing Communications S.A.) 1997.

(3104) J. SCHEERLINCK, *Brouwers en bierstekers van Groot-Haaltert*. In: Mededelingen van de Heemkundige Kring van Haaltert, XV, 1995, nr. 4, p. 2-15.

11.5 Textiel

Zie ook : 2949, 3025, 3027, 3029, 3030, 3031, 3039, 3040, 3042, 3043, 3044, 3046, 3050, 3054, 3071, 3072.

(3105) L. DHONDT, *Platte-landslijnwaad en stadskatoen tegen en even na 1800. De organisatie van een oude en van een nieuwe industrie. Een memorie uit 1808 en haar relevantie*. In : Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde, XXXII, 1995, p. 89-149.

(3106) Pierre LEBRUN, *L'industrie de la laine à Verviers pendant le XVIIIe et le début du XIXe siècle. Contribution à l'étude des origines de la révolution industrielle*. Liège, (Faculté

de Philosophie & Lettres de l'ULg, fasc. CXIV) 1948.

(3107) F. SORBER, *Druk-blokken uit de Gentse katoendrukkerij Voortman*. Gent, (RUG) 1976 <verh.>.

11.6 Kledij

Zie : 2949, 3046, 3050.

11.7 Metaal & non-ferro

Zie ook : 3055.

(3108) Piet BAUDOUIN, Pierre COLMAN, Dorsan GOETHALS, *Orfèvrerie en Belgique - Zilver in België - Silver in Belgium. 1500-1800*. Brussel, (Racine) & Tielt, (Lannoo) 1998.

(3109) Pierre DEN DOOVEN, *La métallurgie au pays de Franchimont. Généralités. I. Les forges de Spa*. Stavelot, (Chauveheid) 1979.

(3110) Pierre DEN DOOVEN, *Les mines au pays de Franchimont. 1ère partie. Histoire de la mine de Rocheux*. Liège, (Lesire) 1975.

(3111) René EVRARD, *Forges anciennes*. Liège, (Solédi) 1956.

11.8 Chemie

Zie ook : 3032.

(3112) A. ANDRE-FELIX, *Les sources de l'histoire de l'industrie chimique en Belgique au XVIIIe siècle*. In: Economische geschiedenis

van België. Behandeling van de bronnen en problematiek. Handelingen van het colloquium te Brussel, 17-19 nov. 1971 / Histoire économique de la Belgique (...). Brussel, 1972, p. 119-125.

(3113) K. CASSIMAN, Hilaire Grootaert kleurenfabriek - fabrique de couleurs. In: Heemkundige Kring Dronghine, Jaarboek X, 1991, p. 126-171.

(3114) Maurice DORIKENS, 100 jaar radium. De complete geschiedenis van een element. Gent, (Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen) 1998.

(3115) Anne HUSTACHE, Pierre Oliver ROLLIN. Passie voor kunststoffen. Bezoekersgids. Plastics in zakformaat. Hornu, (Grand-Hornu Images) 1998.

11.9 Glas

-

11.10 Keramiek en steen

Zie ook : 3017, 3056, 3078.

(3116) Mario BAECK, Hugo LEJON, De vloertegelfabriek Emmanuel Rottiers te Tiselt-Willebroek in de context van de Belgische cementtegelindustrie. In : M & L, Jg. 17 (1998), nr. 6, p. 23-54.

(3117) Michelle LENGLEZ, Jacques LEFEBVRE, Pierre DUROISIN, Décors imprimés de Boch-Keramis 1844-1975. La Louvière, (Ecomusée regional du centre) 1996.

11.11 Papier & drukkerijen

Zie ook : 2953, 3058, 3059, 3079.

(3118) Marianne DAN-NEEL, Het biljettenpapier van de Nationale Bank van België (1850-1940). In : Ons Heem, Jg. 53, nr. 1, maart 1999, p. 37-47.

(3119) P. DEBOIS, L'introduction de la fabrication mécanique du papier en Belgique. Malmédy, (Belgian Paper Historians Associations) 1988.

(3120) Henri VANNOPPEN, Midden-Brabant : exploratie en inventarisatie van de papiernijverheid in de Woluwevallei. In: Ons Heem, Jg. 53, nr. 1, maart 1999, p. 48-59.

11.12 Vervoer & communicatie

(3121) André HAUET, Guy ROBERTY, Les avions Renard 1922-1970. Brussel, (Fonds national Alfred Renard) 1996.

(3122) G. PAULUS, 1000 jaar Brussel, de Brusselaars en hun verkeer. Zwolle, (Waanders / Museum van de Stad - Broodhuis) 1998. <in de reeks : "Waar is de tijd ?">

11.12.1 Scheepvaart

Zie ook : 2979, 3063, 3086.

(3123) Alex DE VOS, Schepen als musea. In : Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen - Plus, Museumkatern, 1998, nr. 3.

(3124) R. FILARSKI, Kanaalen van de Koning-Koopman. Goederenvervoer, binnenscheepvaart en kanelenbouw in Nederland en België in de eerste helft van de negentiende eeuw. Amsterdam, (Het Spinhuis & Stichting Beheer IISG) s.d.

(3125) André KINT, Robert VERVAET, De Red Star Line. Antwerpen vergane glorie! Antwerpen / Rotterdam, (C. De Vries / Brouwers) 1997.

(3126) Gust VANDEGOOR, Het kanaal Leuven-Mechelen in heden en verleden (1750-2000). Haacht, (Haachtse Geschied- en Oudheidkundige Kring) 1998.

11.12.2 Spoorwegen, tram & bus

Zie ook : 3019, 3020, 3035, 3038, 3048, 3084, 3089.

(3127) Bruxelles entre en gare <themanummer>, Les Cahiers de La Fonderie nr. 24, oktober 1998.

(3128) La ligne 132, de Charleroi à Vireux, en cartes postales anciennes. Cerfontaine, (Cercle d'Histoire de Cerfontaine) 1998.

(3129) Gilbert PERRIN, Guide des chemins du rail (volume 2) Bruxelles et Flandre. Brussel, (Labor et RTBF-Editions) 1998.

11.12.3 Rijtuigen

(3130) Michel BEDEUR, Pionniers verviétois de

l'automobile. Dasse - Houget - Linon - Ruhl - Snoeck. Verviers, (Nostalgia) 1997.

(3131) Philippe BOVAL, Albert VALCKE, *Minerva vandaag. Een fotografische zoektocht naar overlevende auto's uit een vervlogen tijdperk.* Wervik (Albert Valcke) 1998.

(3132) Y. KUPELIAN, J. KUPELIAN, J. SIRAINÉ, *De geschiedenis van de Belgische auto : het fabelachtige verhaal van meer dan honderd automobielenmerken.* Tielt, 1980.

11.12.4 Post, telegraaf & telefoon

-

11.13 Bouwnijverheid, huisvesting & architectuur

-

11.13.1 Huisvesting

Zie ook : 3022.

(3133) Pascal DE DECKER, Eric VAN MELE, Marc DEMALSCHE, *Huiszoeking, Een kijkboek sociale woningbouw.* Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Ministerie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting) 1999.

(3134) Bruno DE MEULDER, Pascal DE DECKER, Karina VAN HERCK, *Over de plaats van de volkswoningbouw in de Vlaamse ruimte.* In : Pascal DE DECKER, Eric VAN MELE,

Marc DEMALSCHE, *Huiszoeking, Een kijkboek sociale woningbouw.* Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) 1999, p. 10-86.

(3135) Gwendoline DENHAENE, Colette HUBERTY, *Le Foyer Schaerbeekois 100 ans. De Schaarbeekse Haard 100 jaar* (Les Dossiers de La Fonderie) Brussel, (La Fonderie) 1999.

(3136) *Wandeling Sociaal Wonen.* Antwerpen, (Stad Antwerpen, Dienst voor Toerisme) 1987.

11.13.2 Architectuurgeschiedenis

Zie : 2941, 3007, 3076.

11.14 Distributie, handel en stapelplaatsen

Zie ook : 2935, 2994, 3016, 3087, 3089.

(3137) Charles-Louis BINNEMANS, *Histoire d'un grand négoce. Vins et spiritueux en Belgique.* Brussel, (Glénat) 1992.

(3138) Guido DESEYN, *Export, import: routes van goederen en mensen via industrie, van industriële spionage tot technologie-transfer uit goodwill.* In : Via Europa, reisverhalen in steen. O.M.D.-Vlaanderen 12 september 1999. Europa, een gemeenschappelijk erfgoed. Brussel, (Koning Boudewijnstichting) 1998, p. 22-23.

(3139) René BRION, Jean-Louis MOREAU, *De Generale Maatschappij van België 1822-1997.* Antwerpen, (Mercatorfonds) 1998. <Franstalige uitgave :> La Société Générale de Belgique.

(3140) M. GALAND, D. KUSMAN, M.-R. THIELEMANS-DESMED, *Brussel. 1000 jaar Brusselaars en hun handelaars.* <in de reeks : > Waar is de Tijd. Zwolle, (Waanders/Diogenes) 1999.

11.15 Hygiëne & comfort

(3141) M. DEN HOLLANDER, *Zwembaden in het negentiende eeuwse Antwerpen.* In : Sportimonium, 1998, nr. 2, p. 29-33.

(3142) Wim VAN CRAE-NENBROECK, *Antwerpen op zoek naar drinkwater.* Tielt, (Lannoo) 1998.

11.16 Ontspanning & opvoeding

Zie ook : 3045, 3075.

(3143) Frans LAUWERS, *De Keyserlei 125 jaar / Gaumont cinema's.* Antwerpen ('New Yorkcy') 1997.

(3144) Griet MEYFROOTS, *Zwembaden en badgebouwen in het Brusselse.* In : M & L, 17de jg., nr. 5, 1998, p. 4-32.

(3145) Griet MEYFROOTS, *Een eeuw zwembaden en badgebouwen in Brussel.* In : Sportimonium, 1998, nr. 4, p. 84-90.

(3146) Filip SANTY, *Feestlokalen met een kleurtje*. In: Monumenten en Landschappen in Zuid-West-Vlaanderen. Heule, (Overleg Cultuur Zuid-West-Vlaanderen) 1998, <OMD-Brochure> p. 4-9.

12. Historische geografie & vorming van het landschap

Zoe ook : 2932.

(3147) Daniël POLET (red.), *Les Pays de la Sambre*. S.l., (Sud-Presse), s.d. (1998).

(3148) Fons VANDEN BERGHEN, *Telegrafie, een verhaal in rechte lijn*. Brussel, (Gemeentekrediet)

1998. <Franstalige titel:> *Telegraphie, une histoire Branchée*.

13. Geschiedenis van de techniek

Zie ook : 2933, 2943, 3002, 3064, 3114, 3148.

(3149) André CRESENS, *Grote tentoonstelling over de 19de-eeuwse telecommunicatie*. In: IWE nr. 5, juli 1998, p. 4-5.

(3150) Robert HALLEUX, Jan VANDERSMISSEN, Carmélia OPSOMER (red.), *Histoire des sciences en Belgique de l'Antiquité à 1815*. Brussel, (Crédit Communal) 1998.

(3151) Maurice DORIKENS & L. DORIKENS-VANPRAET (red.), K. VAN CAMP, S. BOUDIA e.a., *Onzichtbare stralen 1896-1996, 100 jaar natuurlijke radioactiviteit*. Gent, (Museum voor de Gesch. van de Wetenschappen) 1996.

(3152) Maurice DORIKENS, R. DE PECKER, *Technische curiosa*. Catalogus. Gent, (Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen) 1998.

(3153) André MONTALD, *Het geheugen, vroeger en nu*. In: IWE nr. 6, januari 1999, p. 9-11.

INDEX AUTEURS

I. ADRIAENSSENS	2977	M. CULOT	3076	A. DOORNAERT	3085
C. ALIBONI	2967	D. DAMOISEAU	3077	M. DORIKENS	3114, 3151
M. ALVARES ARECES	2929	M. DANNEEL	3118		3152
A. ANDRE-FELIX	3112	M. DAUMAS	2933	L. DORIKENS-VANPRAET	2151
D. ANNE	3024	J. DAVID	2998	P. DOUVEN	2960
M. BAECK	3116	De bedrijven...	2962	B. DUBOIS	3074
J.-P. BARTHELEMI	2968	P. DEBOIS	3119	J.-P. DUBOIS	2979
J.C. BAUDET	3002	G.L. DE BRABANDER	2963	L. DUBOIS	2964
P. BAUDOUIIN	3108	B. DE COCK	3028	M. DUBOIS	2982, 2983
P. BAUTERS	3100	P. DE DECKER	3133, 3134	M. DUMOULIN	3093
M. BEDEUR	3130	J. DEFER	2964	P. DUROISIN	3117
N. BELAVILAS	2930	J. DE GELAS	3079	J.-M. DUVOSQUEL	3061
Beschermd: Neerpelt...	3019	D. DEGREVE	3006	R. EVRARD	3111
E. BESSELING	2931	N. DE HARLEZ DE DEULIN	3070	M. FIELD	2934
C. BILLEN	3061	R. DE HERDT	2989, 3032	L. FIEVET	3094
Ch.-L. BINNEMANS	3137	A. DE JONG	3033	R. FILARSKI	3124
C. BOGAERT	3025	H. DE KEYSER	3080	V. FILLIEUX	3062
E. BOONS	2994	J.-L. DELAET	2980	A. FORT	2967, 2969, 2980
E. BORREMANS	3026	J.-M. DELAUNOIS	3082	B. FOSSION	2964
A. BOSCH	2932	J. DELCOUR	3083	L. FRANCOIS	2950
S. BOUDIA	3151	T. DEMEY	3084	H. FREI	2935
Bouwen...	2995, 2996, 2997	A. DEMEY	3034	Friches...	2936
Ph. BOVAL	3131	P. DEN DOOVEN	3109, 3110	P. FUZEAU	2972
N. BRACKE	2958	L. DENEWET	2978, 3057	J. GADISSEUR	3006
L. BRAECKMAN	2988		3058, 3059, 3060, 3083	M. GALAND	3140
R. BRION	3139	M. DEN HOLLANDER	3141	R. GASCON	3006
A. BRUMAGNE	3081	M. DEMALSCHE	3133	D. GELBERT	2937
C. BRUNEEL	2970	J. DEMAREE	3057	P. GILLET	3063
Bruxelles...	3127	B. DE MEULDER	3134	Ph. GODDING	2970
S. BUYSE	3027	A. DEMEY	3035	E. GOEDLEVEN	3021
X. CANONNE	3061	G. DENHAENE	3135	L. GOEMINNE	3040
K. CASSIMAN	3113	R. DE PECKER	3152	D. GOETHALS	3108
Cheratte...	3069	T. DE RIJCK	3020	A. GRAUX	3063
M. COLEAU	3075	C. DESAMA	3006	B. GUYOT	2999, 3000
P. COLMAN	3108	G. DESCHEPPER	2981	R. HALLEUX	3150
H. COPPEJANS-DESMEDT	2959, 2960, 2961, 3029, 3030	G. DESEYN	3035, 3138	A. HAUET	3121
	3031	J. DE TEMMERMAN	2949	C. HEINE	3003
H. COPPENS	2948	A. DE VOS	3123	J.P. HENDRICKX	2951 3064, 3071, 3078
A. CRESENS	3149	G. DEVOS	2971	A. HIMLER	2955
F. CROUZET	3006	P. DEVOS	3036, 3037	C. HUBERTY	3086, 3135
D. CULOT	3092	A. DE VREE	3013	A. HUSTACHE	3115
		P. D'HAESELEER	3038 3039	M. IRVING	2934
		L. DHONDT	3105	M. JACKSON	3103

H. JACOB	3087	R. NIJSSEN	2965	C.VANCOPPENHOLLE	2975
M. JANSEN-VERBEKE	3020	C. OPSOMER	3150	W. VAN CRAENENBROECK	3142
C. KESTELOOT	3020	W. PATROONS	3014	J.A. VAN DALEN	2946 2957
A. KINT	3125	G. PAULUS	3122	G. VANDEGOOR	3126
Kolenmijnen...	3022	G. PERRIN	3129	F. VANDEN BERGHEN	3148
J. KUPELIAN	3132	Pierres...	3097	J. VANDENBREEDEN	3087
Y. KUPELIAN	3132	M. PIETERSON	2943	A. VANDEPUT	2988
D. KUSMAN	3140	J. PIRARD	3006	W. VAN DER HAM	2932
La ligne 132...	3128	V. PITTIE	2973, 2974	J.-P. VANDERMEIREN	3052
K. LAMBERT	3041, 3042	D. POLET	3147	Chr. VANDERMOTTEN	3066
K. LANCLUS	3025	R. POURBAIX	3098	J. VANDERSMISSEN	3150
D. LANGBEEN	3043	J. PUISSANT	3005, 3065	P. VAN DER VURST	3053
G. LAURENT	3067	R. RENSON	2992	B. VAN DOORSLAER	3023
F. LAUWERS	3143	G. ROBERTY	3121	F. VANDUFFEL	2966
R. LEBOUTTE	3005	L. ROBIJNS	3047, 3048 3049	M. VAN HAEGENDOREN	2986
P.LEBRUN	3006, 3072 3106	P. O. ROLLIN	3115	E. VANHAUTE	2950
J. LEFEBVRE	3117	M. RYCKAERT	3050 3051	K. VAN HERCK	3134
H. LEJON	3116	F. SANTY	3146	E. VAN MELE	3133
D. LELUBRE	3087	B. SAS	3015	A. VAN NECK	3008, 3009
M. LENGLEZ	3117	J. SCHEERLINCK	3104	B. VAN MOL	2987
P. LEON	3006	B.SCHOONBROODT	3082	J.-J. VAN MOL	3091
Ch.LEMAL-MENGEOT	2967 2969	D. SCUTTO	3005	H. VANNOPPEN	3120
Le patrimoine...	3001	J. SIRAINÉ	3132	H. VAN ROYEN	3102
A. LEPINE	2968	J. SMITS	2942	D. VAN OVERSTRAETEN	2961, 2976
A. LINTERS	2956, 2984, 2991	L. SNOEKS	2993	L. VAN SANTVOORT	3090
J. M. LOPES CORDEIRO	2938	F. SORBER	3107	G. VANSCHOENBEEK	3054
F. LOYER	2940	F. STEVENS	2970	I. VAN WEGENS	2953
C. LUYCKX	2961	F. SUYKENS	3016	L. VERBEEK	3017
G.KURGAN-VAN HENTENRYK	3004	Technical...	2985	J.VERCHEVAL-VERDOODT	3067
Ph. MADOU	3044	M.-R. THIELEMANS-DESMED	3140	J. VERHEYEN	3018
P. MATTELAERE	3060	Thurn & Taxis..	3088	R. VERVAET	3125
E. MATTIE	2941	TICCIH-Bulletin...	2947	P. VIAENE	2954, 3011 3012
J. MAYNE	3095	P. TOMSIN	3101	S. VRIELINCK	2950
A. MEESSEN	3073	L. TROTTIER	2944	G. WAEYTENS	3055
M. MELON	3096	K. TÜRK	2945	Wandeling...	3136
G. MEYFROOTS	3144 3145	C. VAEL	3067	R. WELLENS	2961
J. MOERMAN	3045	A. VALCKE	3131	M. WIENEN	2998
A. MONTALD	3153	P. VALENTE SOARES	3086, 3089	M. WILLEMS	3068
J.-L. MOREAU	3139	E. VALGAEREN	2986	J. YERNAUX	3099
E. MUYLLE	3046	L. VAN BUYTEN	2952	J. YSEBOODT	3056
N.J.M. NELISSEN	2942	K. VAN CAMP	3151		
		I. VAN CAUWENBERG	3007		